

at dette kun skulde gjælde foreløbigt, da er det jo Noget, vi ikke have Sikkerhed for. Vi have ofte set Exempler paa at „foreløbig“ nærmer sig mere til endelig, end det virkelig opfylder, hvad der ligger i Ordet foreløbig. Naar først en saadan Forandring er gennemført, er der kun ringe Udset til, at man vil komme til det, der er Grundlovens virkelige Mening, en fuldstændig Gjennemførelse af dens Bud. Alle de, der nu ere interesserede i at faae disse Kredse omlagte, ville, naar det blev nogenlunde fuldstændigt, finde, at der ikke var Grund til at arbeide mere derpaa, eller i alt Fald lade Andre sørge for det. Det vilde vise sig, at de Kræfter, der skulde løfte den fuldstændige Omordning, vilde blive langt svagere; netop nu, da de store Uretfærdigheder er til Stede, er det Løstestangen, hvorigennem man virkelig kan komme til at overvinde Vanskelighederne ved Grundlovsbudets Gjennemførelse. Der er derfor næppe nogen anden Vej at gaa end den af Udvalget i 1874 enstemmig anbefalede. Der er uregelmæssig den Ulempe derved, at vi nu er rykket saa langt bort fra Folketællingen i 1880, at vi kan sige os selv, at Folketallet allerede er en hel Del forandret i de enkelte Egne af Landet. Det er kun ganske enkelte Steder, hvor man har en senere Folketælling under nogenlunde betryggede Former, saaledes i Kjøbenhavn og paa Frederiksberg. Der kan vel ogsaa være enkelte andre Steder, men der er jeg ikke saa nøje kjendt med de Former, hvorunder det er sket. I hvert Fald er det givet, at der er ikke sket saa faa Forandringer siden 1880, og det har sine Vanskeligheder nu at foretage en Omlægning, som kan vise sig nogenlunde retfærdig, naar vi komme til en ny Folketælling. Skylden derfor er imidlertid ikke vor, thi vi have, som sagt, allerede siden 1874 for Folkethingets Side peget paa den Vej der skulde gaa, men det er Ministeriet, der bestandig har vægret sig ved at gaa denne Vej, og har fremlagt dette Forslag gjentagne Gange, uagtet det maatte kunne sige sig selv, at her i dette Thing var det ikke muligt at faae det gennemført. Men man maa dog ogsaa huske paa, at som vi nu staa tæt foran en Folketælling, saaledes fandt det Samme Sted i 1849, idet man først foretog Folketællingen i 1850 og altsaa da kun kunde slutte sig til, hvorledes Folketallet sandsynligvis vilde stille sig i hver Kreds, og dog har det vist sig, at disse Kredse nogenlunde har staaet deres Prøve, om der end uregelmæssig efter en Mennefsaalder er fremkommen store Uretfærdigheder. Kunde vi træffe en Omlægning, der kunde holde i en Mennefsaalder, maatte vi vistnok være vel

tilfredse. Det havde været vort Haab efter de Udtalelser, der saaldt ved 1ste Behandling, at vi kunde komme til en Forstaelse med Mindretallet om at gennemføre Grundloven, og vi søgte derfor i Udvalget at komme overens med dem, saaledes, at da vi fra deres Side havde hørt, hvilket Tal det mente, der skulde fordeles paa de forskjellige Landsdele, efter at man var gaaet ud fra, at man vilde lægge et Folketal som det, man kunde regne sig til for 1890, til Grund, saa strakte vi os ogsaa i den Henseende saa vidt, som det var os muligt, og De vil se af det foreløbige Udkast, som Mindretallet har affattet, at det med Hensyn til Tallene og Landsdelene stemmer med det, Flertallet har opstillet. Man havde den Gang Haab om, at Mindretallet subsidiært (principalt vidste vi vel, at de ikke vilde gjøre det), vilde fastholde dette Forslag, men det er bristet, nu staaer Mindretallet alene med Regjeringens Forslag. Det er kun et yderligere Bevis for, hvorledes Gangen her i Landet fra Ministeriet og dets Venners Side gaar længere og længere bort fra Tankerne i 1848 og fra det, som de tidligere selv har sluttet sig til. Man har nu ligesom villet skjule sit Tilbagetog ved meget stærke Angreb paa det Forslag, der er opstillet fra vor Side, men det gaar her, som det oftere er sagt, at stærke Ord derfor ikke ere sande Ord. Naar Mindretallet gjentagne Gange roser sit eget Forslag og i stærke Udtryk badler vort som uretfærdigt, ufornuftigt og saa fremdeles, saa giver det ingen Beviser derfor. Jeg kunde, naar Tiden ikke var en saadan, at der ikke synes at være Opfordring dertil, gaa nærmere ind derpaa, men det behøves heller ikke i denne Forsamling, hvor der er saa Mange, som i fuldt Maal ere sagkyndige, rundtom fra de forskjellige Egne i Landet. Enkeltighederne i Forslaget behøver man heller ikke at komme nærmere ind paa, da det rimeligvis vil blive uden Betydning iaar, og kommer vi til et senere Aar, er det et Spørgsmaal, om der ikke da kan foreligge en Folketælling, som gjør, at man paa flere Steder bør forandre den Inddeling, man nu har foretaget. Jeg skal villig indrømme, at der i Flertalsforslaget er Mangler, som jeg har kjendt og har kunnet ønske at afhjælpe, og som maaste ogsaa kunde have været afhjulpne, hvis der skulde lægges særlig Vægt derpaa, ligesom der selvfølgelig ogsaa kan findes andre Mangler, som vi ikke har set, men det er ikke noget let Arbejde at gjøre Forandringer, naar man nogenlunde vil holde sig efter Forholdet 1 til 16,000; thi gjør man en Forandring i en Kreds, maa man passe, at man ikke kommer til at forøge eller formindste Folketallet i de tilstødende Kredse